

Jaakko Juteini : Laulu Suomessa (1835)

Arvon mekin ansaitsemme
Suomen moassa suuressa,
Ehk' ei riennä riemuksemme
Leipä miesten moatessa;
Leipä kasvaa kyntäjälle,
Arvo työnsä täyttäjälle.

Suomen poika puolestansa
Tunnetaan jo jaloksi,
Korvet kylmät voimallansa
Perkaileepi pelloksi;
Hän on rakas, rauhallinen,
Mies sotassa miehuullinen.

Opin teillä oppineita
Suomessa on suuria,
Wäinämöisen kanteleita
Täällä tehään uusia;
Valistus on liritetty,
Järki hyvä herätetty.

Suomen Tytön poski-päihin
Veri voatii kuraiset:
Hall' ei pysty harmaa näihin,
Näit' ei pane pakkaiset;
Luonnossa on lempeyttä,
Syvämmessä siveyttä.

**J.L. Runeberg: Seitsemäntoistavuotias
(1845)**

En tieä itse'känä,
Mitä mä kaipoan:
Syämeni on täynnä
Ja outo ainian,
Unettomat on yöni
Levoton päiväni.
Mitä ajattelenki,
Mik' ompi mieleni?

Jos ompelen kun orja
Aamusta iltaseen,
Ei eisty työni kurjan
Tapahan taannoiseen;
Mä pääni vaipuessa
Unohan neulani.
Mitä ajattelenki,
Mik' ompi mieleni?

Mä tuota toivoin aina,
Kun talvi lähtisi,
Kinosten kanssa ehkä
Sulais syämeni;
Lumet sulivat, vaan ei
Kinokset rintani.
Mitä ajattelenki,
Mik' ompi mieleni?

Ikäviä iloni,
Ikävät riemuni;
Jos päivä kuinka kirkas,
Pimiä mieleni.
Voi kenpä toisi jällen
Iloiset aikani!
Mitä ajattelenki,
Mik' ompi mieleni?

Ah jospa jo olisin
Majoista maailman,
Ja rauhassa lepäisin
Tuvissa Tuonelan!
Vaan raahatisinko mennä
Mä ystäväistäni!
Mitä ajattelenki,
Mik' ompi mieleni?

**J.L. Runeberg: Den Sjuttonåriga
(1845)**

Jag vet ej hvad jag hoppas,
Och hoppas likafullt;
Mitt hjerta käns så ödsligt,
Och är ändå så fullt.
Hvart syftar denna oro,
Som ej ett mål kan nå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Vid sömnen hela dagen
Jag sitter som en träl.
Jag tycks arbeta flitigt,
Det lider ej likväl.
Mot handen sjunker pannan,
Och nålen glömmes då.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag mente: våren kommer,
Naturens drägt blir ny;
Då skall min hog förändras,
Och mitt bekymmer fly.
Och våren kom och sommarn,
Jag blef mig lik ändå.
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

Jag älskar ej som fordom
Min sköna nejds behag.
Ju mera dagen klarnar,
Dess mera mulnar jag.
Hur skall min oro skingras,
Och när min sorg förgå?
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

O, den som finge hvila
I dödens lugna bo!
Kanske att blott i grafven
Ett hjerta finner ro.
Men dock, hur tungt att redan
Från sol och vänner gå!
Hvad önskar jag, hvad vill jag,
Hvad tänker jag uppå?

J.L. Runeberg: Maamme (1846) (osa)

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi, sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä, rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien.

Ovatpa meille rakkahat
koskemme kuohuineen,
ikuisten honkain huminat,
täht'yömmä, kesät kirkkahat,
kaikk' kuvineen ja lauluineen
mi painui sydämeen.

Jos loistoon meitä saatettais
vaikk' kultapilviin,
miss' itkien ei huoattais,
vaan tähtein riemun sielu sais,
ois tähän köyhään kotihin
halumme kuitenkin.

Totuuden, runon kotimaa,
maa tuhatjärvinen,
miss' elämämme suojan saa,
sa muistojen, sa toivon maa,
ain' ollos, onnees tyytyen,
vapaa ja iloinen.

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa;
viel' lempemme saa hehkullaan
sun toivos, riemus nousemaan,
ja kerran laulus, synnyinmaa,
korkeemman kaiun saa.

J.L. Runeberg: Vårt land (1846)

Vårt land, vårt land, vårt fosterland,
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord,
Än våra fäders jord.

Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars språng,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, vad här som syn, som sång
Vårt hjärta rört en gång.

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blev vårt liv en stjärnedans,
Där tår ej göts, där suck ej fanns,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
Där sång och trohet byggt,
Där livets hav oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var glatt, var tryggt!

Din blomning, slutet än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

Yrjö Koskinen: Suomen salossa (1856)

Honkaen keskellä mökkini seisoo
Suomeni soreassa salossa.
Honkaen väliltä sintävä selkä
Vilkkuvi koittehen valossa.
Hoi laari laa!

Kaiku mun saloni, Suomeni maa!
Kaukana käkönen korvessa kukkuu.
Sulhonsa suloutta ylistää.
Paimenten soitanto laitumen tiellä
Ääntänsä korviini vilistää.
Hoi laari laa!

Kaiku mun saloni, Suomeni maa!
Omanpa henkeni kieltä ne puhuu,
Honkaen humina ja luonto muu.
Itse en sydäntä hillitä taida;
Riemusta soikohon raikas suu:
Hoi laari laa!
Kaiku mun saloni, Suomeni maa!

Pietari Hannikainen: Kortin-pania (1859)

Mä elän ihmisien hulluudesta,
Ja puhun tyttölöille rakkaudesta,
Ja sanon poikaisille morsiamet,
Ja mulle satelepi ruplaiset.
Ja kun ne vanhat tytöt multa kysyyt:
Jos he kauan tyttöloinä pysyyt?
Mä heille sanon: ensi vuonna saat
Sä sulhon, joll' on lehmät, lampaat, maat.

Ja kaikki nuoret miehet naimattomat,
Mä heille neuvon, miss' on heidän omat;
Yks heistä elää joen polvessa,
Ja jos ei siellä, niin se on saarella.

Ja miehet, jotka riitelevät maista,
He saavat päätöksensä ensi laista,
Mut jokaiselle minä ennustan
Nyt uuden jutun kohta nousevan.

Ja jos ken kysyy kotiasioistaan,
Mä haastan heille pellonalussoistaan,
Ja sanon: teill' on järvi suur'
Ja pitkin niittuanne oja juur'.

Niin katson minä kortista ja käestä.
Ja puhun sulhaisista sekä häistä:
Vaan jos ei sulhais't tule eikä häät,
Niin sen on estäneet ne pahat säät.

Aleksis Kivi: Metsämiehen laulu (1866)

Terve, metsä, terve, vuori,
terve, metsän ruhtinas!
Täs on poikas uljas, nuori;
esiin käy hän, voimaa täys,
kuin tuima tunturin tuuli.

Metsän poika tahdon olla,
sankar jylhän kuusiston,
Tapiolan vainiolla
karhun kanssa painii lyön
ja mailma Unholaan jääköön.

Viherjäisel laattialla,
mis ei seinät hämmennä,
tähtiteltin korkeen alla
käyskelen ja laulelen
ja kaiku ympäri kiirii.

Kenen ääni kiirii siellä?
Metsän immen lempeän;
liehtarina miehen tiellä
hienohelma hyppelee
ja kultakiharat liehuu.

Ihana on täällä rauha,
urhea on taistelo:
myrsky käy ja metsä pauhaa,
tulalta iskee pitkäinen
ja kuusi ryskyen kaatuu.

Metsän poika tahdon olla,
sankar jylhän kuusiston,
Tapiolan vainiolla
karhun kanssa painii lyön
ja mailma Unholaan jääköön.

Aleksis Kivi: Laulu oravasta (1870)

Makeasti oravainen
Makaa sammalhuoneessansa;
Sinnepä ei Hallin hammas
Eikä metsämiehen ansa
Ehtineet milloinkaan.

Kammiostaan korkeasta
Katselee hän mailman piirii,
Taisteloa allans' monta;
Havu-oksan rauhan-viiri
Päällänsä liepoittaa.

Mikä elo onnellinen
Keinuvassa kehtolinnass'!
Siellä kiikkuu oravainen
Armaan kuusen äitinrinnass':
Metsolan kantele soi!

Siellä torkkuu heiluhäntä
Akkunalla pienoisella,
Linnut laulain taivaan alla
Saattaa hänen iltasella
Unien Kultalaan.

Julius Krohn: Ohoh kultaista kotia (1880)

Ohoh kultaista kotia,
maan parasta paikkastamme!
Nurmet alla, pellot päällä,
keskellä kylä välillä,
kylän alla armas ranta,
rannassa rakas vetonen;
se sopisi sorsan uida,
vesilinnun vieretellä.

Ohoh kultaista kotia,
maan parasta paikkastamme!
Siellä on lasten lysti olla,
pienten leikkiä pidellä;
siell' on lehdot lauleskella,
käen kanssa kilvoitella;
selät siell' on kiikuskella,
laineen päällä liikuskella;

siell' on armahat ahomme,
siellä mansikkamäkemme,
vaaraimia vaarat täynnä,
mättäiköt muuraimia,
puoloja kanervakangas,
vaikka poimis päivät pitkät,
päivät pitkät, yöt lisäksi.

Ohoh kultaista kotia,
maan parasta paikkastamme!
Siellä on elo suloinen,
huoletoinna huiskaella,
viatonna vieretellä,
äiti-kullan suojan alla,
isän turvassa ilolla,
kasvaa seurassa sisarten,
vieretysten veikkoin kanssa.

Kasimir Leino: "Kunnon mies" (1888)

Kun teet sä, niinkuin käsketään,
Kun syöt sä, mitä syötetään,
Niin olet kunnon mies.

Kun uskot, mitä saarnataan,
Et pyri koskaan vapaampaan,
Niin olet kunnon mies.

Kun pidät paikkas, jonka sait,
Ja vanhat aatteet, tavat, lait,
Niin olet kunnon mies.

Kun maas' et puutu johdantoon,
Et hallintoon, et kohtaloon,
Niin olet kunnon mies.

Kun ylhäisille rauhan suot,
Ja vastustuumat vatsaas juot,
Niin olet kunnon mies.

Kun silmät, korvat ummistat
Ja omantuntos laajennat,
Voit olla kunnon mies.

El' hiisku koskaan sanaakaan,
Vaikk' järki, tunne poljetaan,
Niin olet kunnon mies.

Lyö rinnoilles ja lausu näin:
"Kun teen mä virkatehtävään,
Niin olen kunnon mies."

Ja sua kiittää isänmaa
Ja haudalleskin kirjoittaa:
Täss' lepää kunnon mies!

Hän täytti miehen tehtävän,
Hän näytti meille selvähän,
Kun elää kunnon mies.

Hän muille aina rauhan soi,
Vain nukkui, nuohkui, söi ja joi, –
Tee niin, oot kunnon mies!

Paavo Cajander: Kuva (1899)

Mun huonehessani seinäll' on
Yks kuva halpa ja koruton,
Se siinä ollut on monta vuotta,
Ja aina ihaelen ma tuota.

En tiedä mi siinä viehättää, –
Lumenko peittämä harmaa pää?
Vai surun uurtamat vaot nuoko?
Vai silmäin lempeä tuike tuoko?

En tiedä; mutta niin lämmin on
Sen läheisyys kuni auringon,
Ja onpa kuin hänen katsannastaan
Heloittais taivahan rauha vastaan.

Ma tuntikausia ihailen
Kuvoa tuot' yhä katselen,
Ei sulho kultoaan punastuvaa
Niin tyystin katso, kuin minä kuvaa.

Ja kun ma katson, niin vähittäin
Herääpi muistoja mielessäin
Niin armahaita, niin ihanoita
Ja kaivatessani katkeroita.

Ma poies mennehen polvekseen
Nään lapsuusmaailman riemuineen,
Nään kynttilöitä ja joulupuita
Ja ystävyksiä hymysuita.

Ja onpa kuin kuva elon sais
Ja mua hellästi katsahtais,
Ja onpa kuin hänen katsannastaan
Heloittais taivahan rauha vastaan.

Ja senhän vuoksi niin lämmin on
Sen läheisyys kuni auringon.
Mut ken se onpi se armahainen?
Mun oma äitini on se vainen.

J.H. Erkkö: Hän (1899)

Kuin hoikka Pohjan neiti
Hän ompi varreltaan,
Pelloilla kasvatettu
Viljaisen Pohjanmaan.

Ja kasvot Hämeen immen
On hällä kainommat
Kuin laaksot, metsälammet
Hämeessä hohtavat.

Silmäinsä sulo, säihky
Kuin Savon tyttären,
Saimaalla päivän nousu
Ei niin lie herttainen.

Ja mainitsenko tukkaa
Niin tumman ruskeaa,
Kuin salohon syys-ilta
Sulattais purppuraa.

Vaan armain aartehesta
On sydän kultani,
Kuin Suomen naisen sydän:
Sulouden temppeli.

Eino Leino: Hyvä on hiihtäjän hiihdellä (1900)

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun hanki on hohtava alla,
kun taivas kirkasna kaareutuu -
mut hausempi hiihtää, kun ruskavi puu,
tuul' ulvovi, polku on ummessa
ja tuisku on taivahalla.

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun ystävä häll' on myötä,
kun latu on aukaistu edessään -
mut parempi hiihdellä yksinään,
tiens' itse aukaista itselleen
ja yksin uhmata yötä.

Hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun tietty on matkan määrä,
kun liesi viittovi lämpöinen, -
mut sorjempi, uljaampi hiihtää sen,
joka outoja onnen vaiheita käy
eikä tiedä, miss' oikea, väärä.

Ja hyvä on hiihtäjän hiihdellä,
kun riemu on rinnassansa,
kun toivo säihkyvi soihtuna yössä -
mut käypä se laatuun hiihtää myös
hiki otsalla, suurissa suruissa
ja kuolema kupeellansa.

Uuno Kailas: Pallokentällä (1928)

Näin: pallokentän laitaan
eräs rampa poikanen
oli seisahtunut alle
sen suuren lehmuksen.

Hän seisoj nurmikolla,
nojas kainalosauvoihin;
pelin tiimellystä katsoi
hän silmin kuumeisin.

Yli aurinkoisen hiekan,
johon lehmus varjon loi,
moni riemukas huuto kiiri,
moni kirkas nauru soi.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen.
Eräs seisoj hievahtamatta,
eräs raajarikkoinen.

Vaan hänkään totisesti
ei muistanut sauvojaan.
Oli haltioitunut hehku
hänen kalpeilla kasvoillaan.

Ilost', innosta värähtelevän
hänen sieraintensa näin
joka kerta, kun maila pallon
löi puiden latvoja päin.

Rajaviivan takaa milloin
joku rohkeni juosta pois,
oli niinkuin lehmuksen alta
eräs myöskin juossut ois -

kuin jättänyt ramman ruumiin
olis sielu poikasen
ja syöksynyt kilpasille
kera toisten, riemuiten.

Hän askelen astui - mutta
kuin unesta havahtain
näki itsensä... Oikea jalka
oli kuihtunut tynkä vain.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen,
mut lehmuksen alla seisoj
eräs raajarikkoinen,

joka, ruumis tärisevänä,
iho harmaana kääntyi pois
kuin ruskean nutun alla
sydän pakahtunut ois.

Yhä riemukas huuto kiiri,
yhä kirkas nauru soi
yli aurinkoisen hiekan,
- johon lehmus varjon loi.

Edith Södergran: Suuri puutarha (1929)

Me olemme kaikki kodittomia vaeltajia
ja kaikki me olemme sisaruksia.
Alastomina, repaleissa kuljemme, reppu selässämme,
mutta mitä omistavat ruhtinaat meihin verraten?
Ilmojen halki virtaavat meille aarteet,
kullassa arvioimattomat.
Mitä vanhemmiksi tulemme,
sitä enemmän tiedämme olevamme sisaruksia.
Meillä ei ole muuta tekemistä muun luomakunnan kanssa,
me vain annamme sille sielumme.
Jos minulla olisi suuri puutarha,
kutsuisin sinne kaikki sisarukseni.
Jokainen ottaisi mukaansa suuren aarteen.
Kun ei meillä ole mitään kotimaata, me voisimme tulla
kansaksi.
Me rakennamme muurin puutarhan ympäri,
että ei mikään maailman ääni saavuta meitä.
Hiljaisesta puutarhastamme
annamme maailmalle uuden elämän.

Edith Södergran: Den stora trädgården (1920)

Vi äro alla hemlösa vandrare
och alla äro vi syskon.
Nakna gå vi i trasor med vår ränsel,
men vad äga furstarna i jämbredd med oss?
Skatter strömma till oss genom luften
som icke mätas med guldets vikt.
Ju äldre vi bliva,
desto mera veta vi att vi äro syskon.
Vi hava ingenting annat att skaffa med den övriga skapels-
en än att giva den vår själ.
Om jag hade en stor trädgård
skulle jag bjuda alla mina syskon dit.
Var och en skulle taga med sig en stor skatt.
Då vi icke hava något hemland kunde vi bli ett folk.
Vi skola bygga ett galler kring vår trädgård att intet ljud
från världen når oss.
Ur vår tysta trädgård
skola vi giva världen ett nytt liv.

Uuno Kailas: Vieras mies (1932)

Olin kaikkialla vieras mies,
he katsoivat minua pitkään.
Joka paikasta halusin paeta pois,
mutta minne ikänä pakenin,
olin sielläkin vieras mies.
Koko maailman piirissä minulle
ei ollut rauhan sijaa.
Ja minua minussa raahasi
joku minulle vieras mies.

Saima Harmaja: Valvoja (1932)

Olen maannut koko yön
kuunnellen sateen valitusta
ja autojen levotonta kohinaa.
Lukemattomina öinä olen vielä makaava näin,
humiseva hiljaisuus ympärilläni,
tietäen ettei aamun tultua mikään muutu,
ettei yksikään ohihumahtavista autoista
pysähdy oveni eteen.
Mutta kerran, kerran, sadan vuoden kuluttua
se on kuitenkin tapahtuva, Ihme.
Älkää sanoko minulle, ettei sitä ole!
Minä olen äärettömän nuori
enkä ole vielä nähnyt mitään,
ja siksi minä tiedän enemmän kuin te.
Ja minä tiedän,
että se on aikojen alussa minua varten luotu,
ja että se on saapuva kerran
ja hulmuten tempaava minut kanssaan pois.
Ja mitä merkitsee silloin tuhat unetonta yötä!
Hymyilkää vain säälivästi, hiljaiset seinät;
liekkinä olen ponnahtava kauas syleilystänne,
kun aika on täysi.